

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU3

Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i bl.a. säkerhets-
skyddslagen. Förslagen syftar till att stärka skyddet för Sveriges säkerhet och
innebär bl.a. följande:

- Säkerhetsskyddschefer ska ha en mer framträdande roll i säkerhets-
skyddsarbetet.
- Verksamhetsutövare ska ingå säkerhetsskyddsavtal i fler situationer som
innebär att en annan aktör kan få tillgång till den säkerhetskänsliga
verksamheten.
- Verksamhetsutövare ska göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och
pröva lämpligheten av utkontrakteringar och liknande förfaranden som
kräver säkerhetsskyddsavtal samt i vissa fall samråda med
tillsynsmyndigheten. Om ett förfarande är olämpligt ur
säkerhetsskyddssynpunkt ska tillsynsmyndigheten få besluta att det inte
får genomföras och även ingripa i ett pågående förfarande.
- Tillsynsmyndigheterna får undersökningsbefogenheter och möjlighet att
besluta om vitesföreläggande mot och sanktionsavgift för den som inte
följer säkerhetsskyddslagstiftningens krav.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2021.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:194 Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	16
Propositionen.....	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585),
2. lag om ändring i lagen (2014:514) om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder,
3. lag om ändring i lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:194 punkterna 1–3.

Stockholm den 14 oktober 2021

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Gustaf Lantz (S), Johan Pehrson (L), Rasmus Ling (MP), Ingemar Kihlström (KD), Anna Wallentheim (S) och Tobias Andersson (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2020/21:194 Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet. I propositionen föreslår regeringen ändringar i bl.a. den nya säkerhetsskyddslagen som trädde i kraft den 1 april 2019. Genom ändringarna skärps säkerhetsskyddslagstiftningen ytterligare.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Riksdagen har tidigare tillkännagett för regeringen att tillsynsmyndigheternas ansvar och befogenheter ska regleras i säkerhetsskyddslagen (bet. 2017/18:JuU21 punkt 3, rskr. 2017/18:289).

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att det bör göras en översyn av tillsynsmyndigheternas ansvar, organisation och resursfördelning (bet. 2017/18:JuU21 punkt 4, rskr. 2017/18:289).

Riksdagen har vidare tillkännagett för regeringen att den ställer sig bakom det som utskottet anför om tidsbegränsning av samrådsmyndighetens handläggningstid (bet. 2020/21:JuU10 punkt 2, rskr. 2020/21:79).

Riksdagen har också tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om bättre möjligheter till stöd och vägledning till verksamhetsutövare (bet. 2020/21:JuU10 punkt 4, rskr. 2020/21:79).

Justitieutskottet beslutade den 17 juni 2021 att ge försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen. Försvarsutskottet beslutade den 23 september 2021 att inte yttra sig.

Utskottets överväganden

Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i säkerhetsskyddslagen, lag om ändring i lagen om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder och lag om ändring i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

Propositionen

Behovet av att skärpa säkerhetsskyddslagstiftningen

I propositionen anför regeringen att säkerhetsskyddslagen (2018:585) har stärkt skyddet för Sveriges säkerhet men att det finns behov av ytterligare skärpningar av säkerhetsskyddslagstiftningen.

Flera uppmärksammade händelser de senaste åren har visat att verksamhetsutövare av stor betydelse för Sveriges säkerhet har haft ett eftersatt säkerhetsskydd. Orsaken har bl.a. varit att de har haft otillräcklig kunskap om sina egna skyddsvärden och att säkerhetsskyddsfrågor inte varit tillräckligt prioriterade i den egna organisationen.

Vidare har det nuvarande kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal enligt regeringen vissa påtagliga begränsningar eftersom det endast gäller i vissa upphandlingssituationer och inte när verksamhetsutövaren uppträder som leverantör. Skyldigheten att göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och att samråda med tillsynsmyndigheten gäller dessutom endast för statliga myndigheter.

Slutligen är den tillsyn som bedrivs i dag på säkerhetsskyddsområdet i huvudsak av rådgivande och stödjande karaktär. Avsaknaden av sedvanliga tillsynsbefogenheter och möjligheter att ingripa medför enligt regeringen att det finns en risk att verksamhetsutövare är mindre benägna att följa tillsynsmyndigheternas anvisningar och säkerhetsskyddslagstiftningens krav, vilket i förlängningen kan leda till skada för Sveriges säkerhet.

Mot den bakgrunden föreslår regeringen de skärpningar av säkerhetsskyddslagstiftningen som framgår nedan.

Säkerhetsskyddschefens roll stärks

Regeringen föreslår att det ska införas ett generellt krav i säkerhetsskyddslagen på att säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd chefen för verksamhetsutövarens verksamhet. Om en sådan chef inte finns ska säkerhetsskyddschefen i stället vara direkt underställd verksamhetsutövarens ledning. Vad det föreslagna kravet på säkerhetsskyddschefens organisatoriska ställning

innebär för en verksamhetsutövare beror på vilken organisation det är fråga om. I en statlig myndighet är myndighetschefen att anse som chefen för verksamhetsutövarens verksamhet. Säkerhetsskyddschefen ska då liksom i dag vara underställd myndighetschefen när en sådan finns. I de fall som en statlig myndighet är en nämndmyndighet innebär kravet normalt sett att säkerhetsskyddschefen ska vara underställd den nämnd som leder myndigheten. I ett aktiebolag är den verkställande direktören vanligtvis att anse som chefen för verksamhetsutövarens verksamhet. Om det inte finns en verkställande direktör för aktiebolaget ska säkerhetsskyddschefen i stället vara underställd styrelsen.

Regeringen anger vidare att kravet på säkerhetsskyddschef liksom tidigare endast bör gälla under förutsättning att det inte är uppenbart obehövt. Så kan vara fallet om den säkerhetskänsliga verksamheten är av en mycket begränsad omfattning. För bedömningen kan det också ha betydelse vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som finns i verksamheten och hur säkerhetskänslig verksamheten i övrigt är.

Vidare föreslås att säkerhetsskyddschefens ansvar ska utökas till att även omfatta ledning och samordning av säkerhetsskyddsarbetet samt att säkerhetsskyddschefens ansvar inte ska kunna delegeras.

Kravet på säkerhetsskyddsavtal utvidgas och förtydligas

Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal utvidgas

Regeringen anser att kravet på säkerhetsskyddsavtal ska utvidgas så att det utgår från risken för exponering av den säkerhetskänsliga verksamheten i stället för vilken sorts avtal, samarbete eller samverkan det är fråga om och vilken roll i förfarandet som verksamhetsutövaren har. Därför föreslår regeringen att skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal ska utvidgas på så sätt att den även ska gälla andra förfaranden än upphandlingar och andra anskaffningar. Den utvidgade skyldigheten ska innebära att en verksamhetsutövare som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller ett samarbete med en annan aktör, ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal med aktören, om aktören genom förfarandet kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Vidare ska verksamhetsutövaren även, liksom idag, ingå säkerhetsskyddsavtal med de underleverantörer som anlitas för att fullgöra den andra aktörens förpliktelse.

Därtill föreslår regeringen att det ska förtydligas att säkerhetsskyddsavtal ska ingås innan motparten kan få tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.

Den utvidgade skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal ska ha undantag

Regeringen föreslår att kravet på säkerhetsskyddsavtal mellan statliga myndigheter endast ska gälla vid anskaffning av en vara, tjänst eller bygg-entreprenad. Det innebär att rena samverkans- och samarbetsituationer mellan statliga myndigheter undantas från kravet på säkerhetsskyddsavtal.

Vidare anför regeringen att det kan finnas vissa situationer där det inte framstår som rimligt eller nödvändigt med ett krav på säkerhetsskyddsavtal. Därför föreslår regeringen att den bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från kravet på säkerhetsskyddsavtal.

Slutligen föreslås i propositionen att regeringen ska få besluta om undantag från kravet på säkerhetsskyddsavtal om det finns särskilda skäl i ett enskilt fall.

Kopplingen mellan säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning förtydligas

Av säkerhetsskyddslagen framgår inte tydligt att ett säkerhetsskyddsavtal kan utgöra grund för krav på säkerhetsprövning av motpartens personal, eller att det kan utgöra grund för beslut om placering i säkerhetsklass, registerkontroll och särskild personutredning. Denna koppling mellan säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsprövning bör enligt regeringen klargöras i lag.

Regeringen föreslår därför att det ska förtydligas att bestämmelserna om säkerhetsprövning i säkerhetsskyddslagstiftningen tillämpas vid säkerhetsprövning enligt ett säkerhetsskyddsavtal.

Kraven på uppföljning av säkerhetsskyddsavtal förtydligas

Enligt säkerhetsskyddslagen ska verksamhetsutövaren kontrollera att leverantören följer säkerhetsskyddsavtalet. Kravet är enligt regeringens bedömning tydligt men behöver justeras till att gälla kontroll av alla aktörer – inte endast leverantörer – som en verksamhetsutövare kan ha ingått säkerhetsskyddsavtal med.

I säkerhetsskyddslagstiftningen finns dock inget krav som särskilt avser vad en verksamhetsutövare har för skyldigheter när det vid en kontroll framkommer att motparten inte följer säkerhetsskyddsavtalet. Regeringen anser att skyldigheten på ett tydligare sätt bör framgå av säkerhetsskyddslagen och föreslår därför att det införs en bestämmelse som tydliggör att en verksamhetsutövare ska vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose kraven på säkerhetsskydd om motparten i ett säkerhetsskyddsavtal bryter mot avtalet.

Vidare föreslår regeringen att det ska införas ett krav i säkerhetsskyddslagen på att verksamhetsutövaren ska revidera ett säkerhetsskyddsavtal om det krävs på grund av ändrade förhållanden, dvs. när den bedömning som legat till grund för valet av säkerhetsskyddsåtgärder blivit överspelad.

Slutligen anför regeringen att innehållet i ett säkerhetsskyddsavtal har betydelse för uppföljningen av avtalet. I 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen stadgas att det i ett säkerhetsskyddsavtal ska anges hur kraven på säkerhetsskydd enligt 1 § samma kapitel ska tillgodoses av leverantören. Regeringen

föreslår att det ska göras tydligare att ett säkerhetsskyddsavtal ska innehålla de krav på motparten som behövs för att kraven på säkerhetsskydd ska kunna tillgodoses. Kravet på vad ett säkerhetsskyddsavtal ska innehålla bör dessutom enligt förslaget kompletteras med krav på att reglera hur verksamhetsutövaren ska få kontrollera att säkerhetsskyddsavtalet följs och att verksamhetsutövaren har rätt att revidera säkerhetsskyddsavtalet om det krävs på grund av ändrade förhållanden.

Ytterligare åtgärder för att skydda säkerhetskänslig verksamhet som exponeras för utomstående

Behovet av ytterligare åtgärder för att hantera riskerna med utkontraktering och liknande förfaranden

Sedan den 1 januari 2021 finns det särskilda krav på bl.a. säkerhetsskyddsbedömning och samråd i samband med överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom. Säkerhetsskyddslagen innehåller dock inte några motsvarande krav när det gäller utkontrakteringar eller upplåtelser. Regeringen gör bedömningen att det finns ett stort behov av att utveckla regelverket om statliga myndigheters upphandlingar för att bättre hantera riskerna med utkontraktering och liknande förfaranden.

Krav på särskild säkerhetsskyddsbedömning och egen lämplighetsprövning

Regeringen anser att reglerna om särskild säkerhetsskyddsbedömning bör utvidgas så att de fullt ut kopplas till kravet på att ingå säkerhetsskyddsavtal enligt regeringens förslag ovan. Det föreslås därför att verksamhetsutövare genom en särskild säkerhetsskyddsbedömning ska identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som den andra aktören kan få tillgång till och som kräver säkerhetsskydd innan man inleder ett förfarande som kräver säkerhetsskyddsavtal inleds. Skyldigheten att göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning bör enligt regeringen inte gälla inför säkerhetsskyddsavtal med underleverantörer. Det bör gälla ett krav på att den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen ska dokumenteras, i likhet med vad som gäller i dag för såväl särskilda säkerhetsskyddsbedömningar vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom enligt säkerhetsskyddslagen som vid upphandlingar enligt säkerhetsskyddsförordningen.

Enligt regeringens förslag ska verksamhetsutövaren vidare göra en lämplighetsprövning av det planerade förfarandet med utgångspunkt i den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och övriga omständigheter. Den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och lämplighetsprövningen ska dokumenteras. Om lämplighetsprövningen leder till bedömningen att förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, ska förfarandet inte få inledas.

För att undvika överlappande regleringar i olika regelverk föreslår regeringen ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om

undantag från de föreslagna skyldigheterna i säkerhetsskyddslagen. Dessutom föreslås att regeringen också ska få besluta om sådana undantag i enskilda fall om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl för undantag kan exempelvis finnas för en utkontraktering inom försvars- eller underrättelseområdet samt vid höjd beredskap.

Slutligen anser regeringen att om ett överlåtelseförfarande omfattas av reglerna om överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet bör förfarandet inte också omfattas av de skyldigheter att göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning som föreslås nu.

En utvidgad skyldighet att samråda och en förbudsmöjlighet införs

Regeringen gör bedömningen att skyldigheten att samråda med tillsynsmyndigheten bör utvidgas till att gälla för alla verksamhetsutövare och alla de typer av förfaranden som enligt regeringens förslag kan medföra krav på säkerhetsskyddsavtal.

Regeringen föreslår därför att om lämplighetsprövningen leder till bedömningen att det planerade förfarandet inte är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, ska verksamhetsutövaren i vissa fall vara skyldig att samråda med tillsynsmyndigheten innan den inleder förfarandet.

Samrådsskyldighet ska gälla om det planerade förfarandet innebär att den andra aktören kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre, eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

För att undvika att man kringgår de föreslagna reglerna bör det även enligt regeringen införas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att inleda ett samråd, om verksamhetsutövaren inte gör det trots att det finns en samrådsskyldighet.

Tillsynsmyndigheten ska enligt regeringens förslag, på samma sätt som enligt den befintliga regleringen, få förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder enligt säkerhetsskyddslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Om ett beslut om föreläggande inte följs eller om tillsynsmyndigheten bedömer att det planerade förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt även om ytterligare åtgärder vidtas, föreslås att tillsynsmyndigheten ska få besluta att verksamhetsutövaren inte får genomföra det planerade förfarandet (förbud).

Möjlighet att ingripa i efterhand

Regeringen föreslår att tillsynsmyndigheten ska få besluta om de förelägganden mot verksamhetsutövaren och den andra aktören i förfarandet som behövs för att förhindra skada för Sveriges säkerhet om ett pågående förfarande som omfattas av ett krav på säkerhetsskyddsavtal är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt. Ett sådant beslut om föreläggande ska enligt regeringens förslag kunna förenas med vite.

Förvaltningslagen bör gälla vid handläggningen

Regeringen anser att förvaltningslagen bör gälla fullt ut när ärenden handläggs enligt säkerhetsskyddslagen hos Säkerhetspolisen. Regeringen bedömer att det bör införas en bestämmelse om detta och att det är tillräckligt att det regleras på förordningsnivå.

Förslagens förhållande till enskildas rättigheter och friheter och proportionalitet

Regeringen anför att förslagen i propositionen kan medföra inskränkningar av både egendomsskyddet och näringsfriheten. Regeringen anser dock att den föreslagna regleringen är tillräckligt tydlig och att det stärkta skydd för Sveriges säkerhet som den medför står i proportion till sådana eventuella inskränkningar i egendomsskyddet och näringsfriheten som tillämpningen kan komma att medföra. Enligt regeringen är förslagen därmed förenliga med de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna och Europakonventionens bestämmelser om egendomsskydd.

Regeringen gör vidare bedömningen att det inte behöver införas ett krav på proportionalitet i säkerhetsskyddslagen.

Slutligen anser regeringen att det inte bör införas någon rätt till ersättning vid rådighetsinskränkning som grundas på säkerhetsskyddslagen.

Tillsyn

Tillsynens övergripande utformning

Regeringen föreslår att det ska förtydligas att tillsynsmyndighetens uppgift är att kontrollera att verksamhetsutövare följer säkerhetsskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Tillsyn i detta syfte ska även få utövas hos de aktörer som verksamhetsutövare har ingått säkerhetsskyddsavtal med.

Regeringen bedömer att bestämmelser om vilken eller vilka myndigheter som ska vara tillsynsmyndighet bör meddelas i förordning, liksom i dag. I säkerhetsskyddslagen bör det därför, på liknande sätt som i dag, endast upplysas om att den myndighet som regeringen bestämmer ska vara tillsynsmyndighet.

Anmälningsskyldighet

Regeringen föreslår att den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet utan dröjsmål ska anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Detsamma ska gälla när den säkerhetskänsliga verksamheten har upphört.

Tillsynsmyndighetens undersökningsbefogenheter

Den som står under tillsyn ska enligt regeringens förslag på begäran ge tillsynsmyndigheten den information som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten ska vidare ha rätt att i den omfattning det behövs för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, som används i verksamhet som omfattas av tillsyn.

Tillsynsmyndigheten ska även få förelägga den som står under tillsyn att tillhandahålla information och att ge tillträde till lokaler och liknande. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

Slutligen ska tillsynsmyndigheten enligt förslaget även få begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra tillsynsåtgärder. Vid handräckning gäller bestämmelserna i utskottets förslaget om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Ingripanden och sanktioner

Överträdelser av säkerhetsskyddslagstiftningen bör inte vara straffsanktionerade utöver vad som redan gäller

Regeringens bedömning är att det inte bör införas nya straffbestämmelser, utöver de som redan gäller för överträdelse av säkerhetsskyddslagstiftningen. Inte heller bör befintliga straffbestämmelser utvidgas för att i större utsträckning omfatta sådana överträdelser.

Tillsynsmyndigheten ska kunna besluta om vitessanktionerade åtgärdsförelägganden och sanktionsavgifter

Regeringen föreslår att tillsynsmyndigheten ska få förelägga verksamhetsutövare att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt säkerhetsskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

Utöver det föreslår regeringen även att tillsynsmyndigheten ska kunna besluta om sanktionsavgift för överträdelser.

Sanktionsavgifter

Överträdelser som ska kunna leda till sanktionsavgift

Regeringens föreslår att sanktionsavgift ska kunna tas ut av en verksamhetsutövare som har åsidosatt någon av de centrala skyldigheterna enligt säkerhetsskyddslagstiftningen. De centrala skyldigheter som avses är kraven på

- att anmäla en säkerhetskänslig verksamhet till tillsynsmyndigheten
- att utse en säkerhetsskyddschef
- att göra och uppdatera en säkerhetsskyddsanalys
- att planera och vidta säkerhetsskyddsåtgärder
- att säkerhetsskyddsklassificera uppgifter
- att kontrollera det egna säkerhetsskyddet
- säkerhetsskyddsavtal
- att samråda.

En sanktionsavgift ska även få tas ut av en verksamhetsutövare som har inlett ett förfarande eller genomfört en överlåtelse i strid med ett förbud eller som har lämnat oriktiga uppgifter i samband med samråd eller tillsyn.

En sanktionsavgift ska dessutom kunna tas ut av en aktie- eller andelsägare som inte har uppfyllt sin samrådsskyldighet inför en överlåtelse av aktier eller andelar i säkerhetskänslig verksamhet, har genomfört en sådan överlåtelse i strid med ett förbud eller har lämnat oriktiga uppgifter i samband med samrådet.

Sanktionsavgift ska inte alltid tas ut

Regeringen föreslår att regleringen av sanktionsavgift ska bygga på strikt ansvar, dvs. att avgiften ska tas ut oberoende av om överträdelsen har varit uppsåtlig eller berott på oaktsamhet.

Vidare föreslås att det inte ska vara obligatoriskt att ta ut sanktionsavgift för en överträdelse som kan leda till sanktionsavgift. I stället ska det vara upp till tillsynsmyndigheten att bedöma frågan i det enskilda fallet.

Sanktionsavgiftens storlek

Enligt förslaget ska sanktionsavgiften bestämmas till lägst 25 000 kronor och högst 50 miljoner kronor. Sanktionsavgiften för en statlig myndighet, kommun eller region ska dock inte bestämmas till ett högre belopp än 10 miljoner kronor.

Vid bedömningen av om en sanktionsavgift ska tas ut och när storleken på avgiften ska bestämmas ska enligt regeringen särskild hänsyn tas till den skada eller sårbarhet för Sveriges säkerhet som uppstått till följd av överträdelsen, om överträdelsen varit uppsåtlig eller berott på oaktsamhet, vad verksamhetsutövaren eller aktie- eller andelsägaren har gjort för att överträdelsen ska upphöra och för att begränsa dess verkningar och om verksamhetsutövaren eller aktie- eller andelsägaren tidigare har begått en överträdelse. När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn även tas till den vinst som den avgiftsskyldige har gjort till följd av överträdelsen.

Slutligen anser regeringen att sanktionsavgiften ska få sättas ned, helt eller delvis, om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Förfarandet vid beslut om sanktionsavgift

Regeringen föreslår att en sanktionsavgift endast ska få beslutas om den som anspråket riktas mot har getts tillfälle att yttra sig inom två år från överträdelsen. Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

Vidare föreslås att sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om sanktionsavgiften inte betalas inom denna tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Vid indrivning ska verkställighet få ske enligt utsökningsbalken. En beslutad sanktionsavgift ska falla bort till den del beslutet om avgiften inte har

verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft. Sanktionsavgifter ska tillfalla staten.

Hinder mot sanktionsavgift

Regeringen föreslår att tillsynsmyndigheten med hänsyn till det s.k. dubbelbestraffningsförbudet inte ska få besluta om sanktionsavgift om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Överklagande

Regeringen föreslår att tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande under samråd eller vid tillsyn samt om sanktionsavgift ska få överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. När ett sådant beslut överklagas ska tillsynsmyndigheten vara motpart i domstolen. Det ska krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Vidare föreslås att tillsynsmyndighetens beslut om förbud ska få överklagas till regeringen. Detsamma ska gälla beslut om föreläggen som avser en genomförd och ogiltig överlåtelse eller ett pågående förfarande som är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt. Andra beslut enligt säkerhetsskyddslagen ska inte få överklagas.

Offentlighet och sekretess

Regeringens bedömning är att förslagen inte medför behov av ändringar i offentlighets- och sekretesslagen. Det behövs inte heller några inskränkningar av reglerna i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen om partsinsyn och kommunikation.

Den slutliga bedömningen av säkerhetsprövningen på området luftfartsskydd

Regeringen föreslår att Transportstyrelsen ska göra den slutliga bedömningen av säkerhetsprövningen när det gäller personer som ska genomgå säkerhetsprövning till följd av ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande på området luftfartsskydd.

Säkerhetsskyddslagens struktur och följdändringar

När det gäller säkerhetsskyddslagens struktur föreslås i propositionen att det ska införas tre nya kapitel och att vissa befintliga bestämmelser ska flyttas, delas upp eller tas bort. Till följd av omstruktureringen ska följdändringar göras i säkerhetsskyddslagen, lagen (2014:514) om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder och lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

Vidare föreslås att samråd inför överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet eller viss egendom ska ske med tillsynsmyndigheten i stället för med samrådsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska få inleda samråd samt besluta om förelägganden och förbud i samband med sådana överlåtelser.

Dessutom ska det tydliggöras att med ”verksamhetsutövare” i säkerhetskylldslagen avses den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2021. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ärenden om samråd som har inletts före ikraftträdandet. För säkerhetskylldsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet ska äldre föreskrifter om säkerhetskylldsavtal gälla. Sanktionsavgift ska endast få beslutas för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

Regeringens redovisning av tillkännagivanden

I maj 2018 föreslog justitieutskottet ett tillkännagivande om att tillsynsmyndigheternas ansvar och befogenheter ska regleras i säkerhetskylldslagen (bet. 2017/18:JuU21 punkt 3). Utskottet anförde att tillsynsmyndigheternas ansvar när det gäller bl.a. tillsyn och möjligheter att stoppa en överlåtelse eller utkontraktering av säkerhetskänslig verksamhet är av sådan vikt att befogenheterna bör regleras i lag. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:289). Regeringen anger i propositionen att tillkännagivandet delvis har tillgodosetts genom bestämmelserna i säkerhetskylldslagen om överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2021 samt att tillkännagivandet genom de nu redovisade förslagen är helt tillgodosett och därmed slutbehandlat.

Riksdagen tillkännagav vid samma tillfälle att det bör göras en översyn av tillsynsmyndigheternas ansvar, organisation och resursfördelning (bet. 2017/18:JuU21 punkt 4, rskr. 2017/18:289). Regeringen uppger i propositionen att tillkännagivandet delvis tillgodoses genom den föreslagna regleringen om tillsyn och att det därmed inte är slutbehandlat.

Riksdagen tillkännagav vidare i november 2020 att den ställer sig bakom det som utskottet anför om tidsbegränsning av samrådsmyndighetens handläggningstid och om bättre möjligheter till stöd och vägledning för verksamhetsutövare (bet. 2020/21:JuU10 punkterna 2 och 4, rskr. 2020/21:79). Regeringen uppger att tillkännagivandena inte är slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas.

Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandena.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:194 Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:514) om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Härigenom föreskrivs i fråga om säkerhetsskyddslagen (2018:585)¹

dels att 2 kap. 6–14 och 16 §§ samt 5 kap. 4 och 5 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 2 kap. 6–9, 12–14 och 16 §§ samt 5 kap. 4 och 5 §§ ska utgå,

dels att nuvarande 4 och 5 kap. ska betecknas 5 kap. respektive 8 kap., och att nuvarande 2 kap. 15 § ska betecknas 2 kap. 8 §,

dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 1 §, den nya 2 kap. 8 §, 3 kap. 4 och 16 §§ och den nya 8 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 15 § ska sättas före den nya 2 kap. 8 §,

dels att det ska införas tre nya kapitel, 4, 6 och 7 kap., fyra nya paragrafer, 2 kap. 6 och 7 §§, 3 kap. 4 b § och 8 kap. 4 §, och närmast före 2 kap. 6 och 7 §§ och 8 kap. 4 § rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.3 §²

För riksdagen och dess myndigheter gäller endast bestämmelserna om säkerhetsskyddsklasser i 2 kap. 5 §, säkerhetsprövning i 3 kap. och säkerhetsintyg i 4 kap. I övrigt gäller lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

För riksdagen och dess myndigheter gäller endast bestämmelserna om säkerhetsskyddsklasser i 2 kap. 5 §, säkerhetsprövning i 3 kap. och säkerhetsintyg i 5 kap. I övrigt gäller lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter.

Regeringen får i fråga om Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet meddela föreskrifter om undantag från andra bestämmelser i lagen än de som anges i första stycket.

¹ Senaste lydelse av

2 kap. 6 § 2019:985
2 kap. 7 § 2020:1007
2 kap. 8 § 2020:1007
2 kap. 9 § 2020:1007
2 kap. 10 § 2020:1007
2 kap. 11 § 2020:1007
2 kap. 12 § 2020:1007
2 kap. 13 § 2020:1007
2 kap. 14 § 2020:1007
2 kap. 16 § 2020:1007

rubriken närmast före 2 kap. 7 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 8 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 9 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 12 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 13 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 14 § 2020:1007
rubriken närmast före 2 kap. 16 § 2020:1007.

² Senaste lydelse 2019:110.

2 kap.**1 §**

Den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd (säkerhetsskyddsanalys). Säkerhetsskyddsanalysen ska dokumenteras.

Den som *till någon del* bedriver säkerhetskänslig verksamhet (*verksamhetsutövare*) ska utreda behovet av säkerhetsskydd (säkerhetsskyddsanalys). Säkerhetsskyddsanalysen ska dokumenteras.

Med utgångspunkt i analysen ska verksamhetsutövaren planera och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, förekomst av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och övriga omständigheter.

Verksamhetsutövaren ska även kontrollera säkerhetsskyddet i den egna verksamheten, anmäla och rapportera sådant som är av vikt för säkerhetsskyddet och i övrigt vidta de åtgärder som krävs enligt denna lag.

Så långt det är möjligt ska säkerhetsskyddsåtgärderna utformas så att de inte medför någon skada eller annan olägenhet för andra allmänna eller enskilda intressen.

Anmälningssplikt**6 §**

En verksamhetsutövare ska utan dröjsmål anmäla att den bedriver säkerhetskänslig verksamhet till tillsynsmyndigheten.

När den säkerhetskänsliga verksamheten har upphört ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Säkerhetsskyddschef**7 §**

Vid verksamhet som omfattas av denna lag ska det finnas en säkerhetsskyddschef, om det inte är uppenbart obehövt.

Säkerhetsskyddschefen ska leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet samt kontrollera att verksamheten bedrivs enligt lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Detta ansvar kan inte delegeras.

Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd chefen för verksamhetsutövarens verksamhet, om en sådan chef finns, och annars verksamhetsutövarens ledning.

15 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om säkerhetsskyddsanalys samt anmälnings- och rapporteringskyldighet enligt 1 §, säkerhetsskyddsåtgärder enligt 2–4 §§, säkerhetsskyddsklassificering enligt 5 § och säkerhetsskyddsavtal enligt 6 §.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om säkerhetsskyddsanalys samt anmälnings- och rapporteringskyldighet enligt 1 §, säkerhetsskyddsåtgärder enligt 2–4 §§ och säkerhetsskyddsklassificering enligt 5 §.

Lydelse enligt SFS 2021:76

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §

Säkerhetsprövningen ska utgå från uppgifter som kommit fram när grundutredningen gjordes och den kännedom som i övrigt finns om den som ska prövas, uppgifter som har lämnats ut efter registerkontroll och särskild personutredning, arten av den verksamhet som prövningen gäller samt omständigheterna i övrigt.

Bedömningen görs av den som beslutar om anställning eller annat deltagande i den säkerhetskänsliga verksamheten, om inte annat följer av tredje stycket eller 4 a §.

Bedömningen görs av den som beslutar om anställning eller annat deltagande i den säkerhetskänsliga verksamheten, om inte annat följer av tredje stycket, 4 a eller 4 b §.

Om en myndighet har det bestämmande inflytandet över den prövades lämplighet att delta i säkerhetskänslig verksamhet hos en enskild verksamhetsutövare, är det i stället myndigheten som gör den slutliga bedömningen.

Om det finns anledning till det, ska en tidigare gjord bedömning av en persons lämplighet att delta i den säkerhetskänsliga verksamheten omprövas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 b §

Den slutliga bedömningen enligt 4 § görs av Transportstyrelsen när det gäller den som ska genomgå säkerhetsprövning till följd av ett internationellt säkerhetsskyddsåtagande på området luftfartsskydd.

16 §

Bestämmelser om registerkontroll finns också i 4 kap. om inter-

Bestämmelser om registerkontroll finns också i 5 kap. om inter-

nationell säkerhetsskyddssamverkan och säkerhetsintyg.

nationell säkerhetsskyddssamverkan och säkerhetsintyg.

4 kap. Skyldigheter när en annan aktör kan få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet

Säkerhetsskyddsavtal

1 § En verksamhetsutövare som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller ett samarbete med en annan aktör ska ingå ett säkerhetsskyddsavtal med aktören, om aktören genom förfarandet kan få tillgång till

1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller

2. annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Verksamhetsutövaren ska även ingå ett säkerhetsskyddsavtal med en underleverantör som anlitas för att fullgöra den andra aktörens förpliktelse, om underleverantören genom sitt uppdrag kan få en sådan tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten som anges i första stycket.

Ett säkerhetsskyddsavtal ska ingås innan motparten kan få tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.

2 § Mellan statliga myndigheter gäller kravet på säkerhetsskyddsavtal enligt 1 § endast vid anskaffning av en vara, tjänst eller byggentreprenad.

3 § Ett säkerhetsskyddsavtal ska innehålla de krav på motparten som behövs för att kraven på säkerhetsskydd enligt 2 kap. 1 § ska kunna tillgodoses.

Ett säkerhetsskyddsavtal ska även reglera hur verksamhetsutövaren ska få kontrollera att motparten följer säkerhetsskyddsavtalet och att verksamhetsutövaren har rätt att revidera avtalet om det krävs på grund av ändrade förhållanden.

4 § Vid säkerhetsprövning enligt ett säkerhetsskyddsavtal tillämpas bestämmelserna i 3 kap. och föreskrifter som har meddelats i anslutning till de bestämmelserna.

5 § Verksamhetsutövaren ska kontrollera att motparten följer säkerhetsskyddsavtalet och revidera avtalet om det krävs på grund av ändrade förhållanden.

Om motparten inte följer säkerhetsskyddsavtalet, ska verksamhetsutövaren vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose kraven på säkerhetsskydd.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om säkerhetsskyddsavtal enligt 1 och 3–5 §§.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal. Om det finns särskilda skäl får regeringen också besluta om sådana undantag i enskilda fall.

Skyldigheter inför förfaranden som kräver säkerhetsskyddsavtal

7 § En verksamhetsutövare som avser att genomföra ett förfarande som innebär ett krav på säkerhetsskyddsavtal enligt 1 § första stycket ska göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning enligt 8 §. Verksamhetsutövaren ska också samråda enligt 9 §.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från första stycket. Om det finns särskilda skäl får regeringen också besluta om sådana undantag i enskilda fall.

För överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom gäller i stället 13–20 §§.

8 § Innan ett sådant förfarande som avses i 1 § första stycket inleds ska verksamhetsutövaren genom en särskild säkerhetsskyddsbedömning identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som den andra aktören kan få tillgång till och som kräver säkerhetsskydd.

Med utgångspunkt i den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och övriga omständigheter ska verksamhetsutövaren pröva om det planerade förfarandet är lämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt.

Den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och lämplighetsprövningen ska dokumenteras.

Om lämplighetsprövningen leder till bedömningen att det planerade förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, får det inte inledas.

9 § Om lämplighetsprövningen enligt 8 § leder till bedömningen att det planerade förfarandet inte är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, ska verksamhetsutövaren innan den inleder förfarandet samråda med tillsynsmyndigheten, om det planerade förfarandet innebär att den andra aktören kan få tillgång till

1. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig eller högre, eller

2. annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet.

Tillsynsmyndigheten får besluta att förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

10 § Om verksamhetsutövaren inte samråder med tillsynsmyndigheten trots att det finns en skyldighet att göra det, får tillsynsmyndigheten inleda samrådet.

11 § Om ett beslut om föreläggande enligt 9 § inte följs eller om det planerade förfarandet är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt även om ytterligare åtgärder vidtas, får tillsynsmyndigheten besluta att det planerade förfarandet inte får genomföras (förbud).

12 § Om ett pågående förfarande som omfattas av ett krav på säkerhetsskyddsavtal enligt 1 § är olämpligt från säkerhetsskyddssynpunkt, får tillsynsmyndigheten besluta om de förelägganden mot verksamhetsutövaren och den andra aktören i förfarandet som behövs för att förhindra skada för Sveriges säkerhet. Ett sådant beslut om föreläggande får förenas med vite.

Skyldigheter inför överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom

13 § En verksamhetsutövare ska göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning enligt 14 § och samråda enligt 15 §, om verksamhetsutövaren avser att överlåta

1. hela eller någon del av den säkerhetskänsliga verksamheten, eller

2. egendom som har betydelse för Sveriges säkerhet eller ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

Första stycket gäller inte för överlåtelser av fast egendom.

Regeringen får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från första stycket. Om det finns särskilda skäl får regeringen också besluta om sådana undantag i enskilda fall.

14 § Innan ett förfarande för sådan överlåtelse som avses i 13 § inleds ska verksamhetsutövaren genom en särskild säkerhetsskyddsbedömning identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som förvärvaren kan få tillgång till och som kräver säkerhetsskydd.

Med utgångspunkt i den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och övriga omständigheter ska verksamhetsutövaren pröva om överlåtelsen är lämplig från säkerhetsskyddssynpunkt.

Den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen och lämplighetsprövningen ska dokumenteras.

Om lämplighetsprövningen leder till bedömningen att överlåtelsen är olämplig från säkerhetsskyddssynpunkt, får överlåtelsen inte genomföras.

15 § Om lämplighetsprövningen enligt 14 § leder till bedömningen att överlåtelsen inte är olämplig från säkerhetsskyddssynpunkt, ska verksamhetsutövaren samråda med tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten får besluta att förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Skyldigheten att samråda och det som anges i andra stycket om verksamhetsutövaren gäller även den som avser att överlåta aktier eller andelar i säkerhetskänslig verksamhet, dock inte aktier i aktiebolag som är publika enligt aktiebolagslagen (2005:551).

16 § Om överlåtare inte samråder med tillsynsmyndigheten trots att det finns en skyldighet att göra det, får tillsynsmyndigheten inleda samrådet.

17 § Om ett beslut om föreläggande enligt 15 § inte följs eller om överlåtelsen är olämplig från säkerhetsskyddssynpunkt även om ytter-

ligare åtgärder vidtas, får tillsynsmyndigheten besluta att överlåtelsen inte får genomföras (förbud).

18 § En överlåtelse i strid med ett förbud enligt 17 § är ogiltig.

Om en överlåtelse har genomförts utan samråd enligt 15 eller 16 § och förutsättningarna för ett förbud enligt 17 § är uppfyllda, får tillsynsmyndigheten i efterhand besluta om ett sådant förbud. Överlåtelsen är då ogiltig.

19 § Om en överlåtelse är ogiltig enligt 18 § får tillsynsmyndigheten besluta om de förelägganden mot överlåtaren och förvärvaren som behövs för att förhindra skada för Sveriges säkerhet. Ett sådant beslut om föreläggande får förenas med vite.

20 § En verksamhetsutövare som avser att överlåta hela eller någon del av den säkerhetskänsliga verksamheten ska upplysa förvärvaren om att denna lag gäller för verksamheten. En sådan upplysning ska innehålla information om de skyldigheter som enligt 2 kap. 1 § gäller för en verksamhetsutövare.

6 kap. Tillsyn

Tillsynsmyndighetens uppdrag

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att verksamhetsutövare följer lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. I det syftet får tillsynsmyndigheten även utöva tillsyn hos de aktörer som verksamhetsutövare har ingått säkerhetsskyddsavtal med.

Tillsynsmyndighetens undersökningsbefogenheter

2 § Den som står under tillsyn ska på begäran tillhandahålla tillsynsmyndigheten den information som behövs för tillsynen.

3 § Tillsynsmyndigheten har i den omfattning som det behövs för tillsynen rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, som används i verksamhet som omfattas av tillsyn.

4 § Tillsynsmyndigheten får besluta att förelägga den som står under tillsyn att tillhandahålla information och ge tillträde enligt 2 och 3 §§. Ett sådant beslut om föreläggande får förenas med vite.

5 § Tillsynsmyndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i 2 och 3 §§. Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Åtgärdsförelägganden

6 § Tillsynsmyndigheten får besluta att förelägga en verksamhetsutövare att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Ett sådant beslut om föreläggande får förenas med vite.

7 kap. Administrativa sanktionsavgifter

Överträdelser som kan leda till sanktionsavgift

1 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ta ut en sanktionsavgift av en verksamhetsutövare som

1. har åsidosatt sina skyldigheter enligt någon av
 - a) 2 kap. 1 § första eller andra stycket, 5 §, 6 § första stycket eller 7 § eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till de bestämmelserna,
 - b) 3 kap. 1–4 eller 6–9 §§ eller 11 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till de bestämmelserna,
 - c) 4 kap. 1 eller 3 §, 9 § första stycket eller 15 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till de bestämmelserna,
2. inte har kontrollerat säkerhetsskyddet i den egna verksamheten enligt 2 kap. 1 § tredje stycket eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen,
3. inte har kontrollerat att motparten följer säkerhetsskyddsavtalet enligt 4 kap. 5 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen,
4. har inlett ett förfarande i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 4 kap. 11 § eller har genomfört en överlåtelse i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 4 kap. 17 §, eller
5. har lämnat oriktiga uppgifter i samband med samråd enligt 4 kap. 9 eller 15 § eller tillsyn.

2 § Tillsynsmyndigheten får besluta att ta ut en sanktionsavgift av en aktie- eller andelsägare som

1. inte har samrått enligt 4 kap. 15 § eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen,
2. har genomfört en överlåtelse i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 4 kap. 17 §, eller
3. har lämnat oriktiga uppgifter i samband med samråd enligt 4 kap. 15 §.

När sanktionsavgift ska tas ut

3 § Vid bedömningen av om en sanktionsavgift ska tas ut ska särskild hänsyn tas till

1. den skada eller sårbarhet för Sveriges säkerhet som uppstått till följd av överträdelsen,
2. om överträdelsen har varit uppsåtlig eller berott på oaktsamhet,
3. vad verksamhetsutövaren eller aktie- eller andelsägaren har gjort för att överträdelsen ska upphöra och för att begränsa dess verkningar, och

4. om verksamhetsutövaren eller aktie- eller andelsägaren tidigare har begått en överträdelse.

Hur sanktionsavgiften ska bestämmas

4 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 25 000 kronor och högst 50 000 000 kronor. Sanktionsavgiften för en statlig myndighet, kommun eller region ska dock bestämmas till högst 10 000 000 kronor.

5 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till de omständigheter som anges i 3 § och till den vinst som den avgiftsskyldige gjort till följd av överträdelsen.

6 § En sanktionsavgift får efterges helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Beslut om sanktionsavgift

7 § En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

8 § En sanktionsavgift får endast beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

Betalning av sanktionsavgift

9 § En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

10 § En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Sekretess hindrar inte att den myndighet som avses i 4 kap. 6 § i ett ärende om underlag för säkerhetsprövning enligt 4 kap. 4 § lämnar ut en uppgift som har

8 kap.

3 §

Sekretess hindrar inte att den myndighet som avses i 5 kap. 6 § i ett ärende om underlag för säkerhetsprövning enligt 5 kap. 4 § lämnar ut en uppgift som har

kommit fram vid registerkontroll eller särskild personutredning till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om det står klart att ett sådant utlämnande är förenligt med svenska intressen.

kommit fram vid registerkontroll eller särskild personutredning till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om det står klart att ett sådant utlämnande är förenligt med svenska intressen.

Överklagande

4 §

Beslut om föreläggande enligt 4 kap. 9 och 15 §§ och 6 kap. 4 och 6 §§ eller sanktionsavgift enligt 7 kap. får överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. När ett sådant beslut överklagas är tillsynsmyndigheten motpart. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om förbud enligt 4 kap. 11, 17 och 18 §§ och föreläggande enligt 4 kap. 12 och 19 §§ får överklagas till regeringen.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2021.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om samråd som har inletts före ikraftträdandet.
 3. Den upphävda 2 kap. 6 § gäller för säkerhetsskyddsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet.
 4. En sanktionsavgift enligt 7 kap. får beslutas endast för överträdelse som skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:514) om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2014:514) om ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inför att säkerhetsskyddsavtal ska träffas enligt 2 kap. 6 § säkerhetsskyddslagen (2018:585) med anledning av upphandling till egendom som används som tjänstebostad för statsministern ska den upphandlande myndigheten samråda med Säkerhetspolisen.

4 §¹

Inför att säkerhetsskyddsavtal ska träffas enligt 4 kap. 1 § första stycket säkerhetsskyddslagen (2018:585) med anledning av upphandling till egendom som används som tjänstebostad för statsministern ska den upphandlande myndigheten samråda med Säkerhetspolisen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2021.

¹ Senaste lydelse 2018:595.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (2019:109) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	11 §	
<p>Riksdagsförvaltningen utfärdar säkerhetsintyg och beslut om registerkontroll enligt 4 kap. 1 och 2 §§ säkerhetsskyddslagen (2018:585) för personer som deltar i</p> <p>1. riksdagens eller Riksdagsförvaltningens verksamhet i annan egen- skap än riksdagsledamot, och</p> <p>2. verksamhet som de myndigheter som anges i 1 § 5–12 bedriver.</p> <p>Riksbanken, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen utfärdar säkerhetsintyg och beslut om registerkontroll enligt 4 kap. 1 och 2 §§ säkerhetsskyddslagen för personer som deltar i respektive myndighets verksamhetsområde.</p>	<p>Riksdagsförvaltningen utfärdar säkerhetsintyg och beslut om registerkontroll enligt 5 kap. 1 och 2 §§ säkerhetsskyddslagen (2018:585) för personer som deltar i</p> <p>Riksbanken, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen utfärdar säkerhetsintyg och beslut om registerkontroll enligt 5 kap. 1 och 2 §§ säkerhetsskyddslagen för personer som deltar i respektive myndighets verksamhetsområde.</p>	

Denna lag träder i kraft den 1 december 2021.